บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเริ่มต้นจากการตั้งคำถามที่ว่า ชุมชนสามารถสร้างโครงการเพื่อระดมทุนสนับสนุนการสร้างงานเพื่อความยั่งยืนของชุมชนได้หรือไม่ และมันควรจะเป็นเช่นไร โดยโครงการวิจัยได้ใช้พื้นที่ของกลุ่มชาติพันธุ์ปะกาเกอะญอ หมู่บ้านห้วยหินลาดใน อำเภอเวียงป่าเป้าเป็นพื้นที่ดำเนินการวิจัย เพื่อใช้ตอบคำถามงานวิจัยดังกล่าว โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อการจัดการความรู้บนฐานภูมิปัญญาผลิตน้ำผึ้งในชุมชนห้วยหินลาดใน และเพื่อเพิ่มคุณค่าทางสุนทรียะ (ศิลปะกับชุมชน และการออกแบบสินค้าที่มีมูลค่าสูง) ให้กับการผลิตน้ำผึ้งเพื่อให้เป็นสินค้าและบริการที่มีมูลค่าสูง โดยระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการและงานภาคสนามในพื้นที่วิจัย 10 ครั้ง เป็นเวลา 20 วัน เพื่อสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อคัดเลือกผู้เข้าร่วมงานวิจัย กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการจัดการความรู้ การออกแบบกิจกรรม รูปแบบและพื้นที่สำหรับงานออกแบบทางประสบการณ์ การดำเนินงานจัดทำรังผึ้งและการออกแบบสินค้า การมีส่วนร่วมในการผลิตและการติดตั้งรังผึ้งในพื้นที่ จัดกิจกรรมจากการออกแบบประสบการณ์สรุปและสร้างเป็นโมเดล

ผลการศึกษาพบว่า การเลี้ยงผึ้งเป็นรายได้หลักของชุมชน ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา รายได้ของกองทุนรักษาป่าเพิ่มมากขึ้นทุกปี (แต่ลดลงในปี2562) จำนวนรายได้ของคนในชุมชนเพิ่มมากขึ้น เมื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนรังผึ้ง จำนวนไฟป่า และจำนวนปริมาณน้ำผึ้ง ในช่วง 10 ปี พบว่าปริมาณรังผึ้งเพิ่มขึ้นและลดลงในช่วง ปีที่ 9 และ 10 และผลผลิตเพิ่มขึ้นทุกปี โดยรังผึ้งที่ลดลงไม่ได้มีผลต่อผลผลิต แต่จำนวนไฟป่ามีผลต่อต่อการผลิตนำน้ำผึ้ง คือถ้าไฟป่าไม่เกิน 9 ครั้ง ผลผลิตไม่กระทบ แต่ถ้าเกิน 9 ครั้ง จะทำให้ผลผลิตลดลง (ซึ่งไฟป่านี้เกิดขึ้นรอบ ๆ เขตพื้นที่หมู่บ้าน (ป่าชุมชน) ในส่วนการศึกษาพบว่าการแบ่งปันทรัพยากรร่วมในชุมชนนั้น นำทางผลการวิจัยไปสู่กระบวนการ Re-Domestication คือการหวนคืนคือธรรมชาติ ที่เป็นการผสานคู่ตรงข้ามระหว่าง ธรรมชาติ กับวัฒนธรรม ผ่านการทำงานศิลปะกับชุมชน สร้างพื้นที่ทางสุนรียะทำให้สินค้าที่มาจากประติมากรรมมีมูลค่าสูง

คำสำคัญ การแบ่งปันทรัพยากร ศิลปะกับชุมชน ภูมิปัญญา

ABSTRACT

This research project was initiated based on the questions: 'Can a community create a project to raise funds for career promotion and community sustainability, and what methods can be employed? The primary objectives of this research project, which was conducted at the Sgaw Karen village of Huay Hin Lad Nai in Wiang Pa Pao district of Chiang Rai province, were, first, to identify knowledge management methods based on the community members' apicultural wisdom and, second, to promote an increase in the value of apicultural services and products (through art-community integration and design of high-value merchandise) .

This field action research study was conducted through 10 visits to the project site, totaling 20 days. During these visits, informants and participants were recruited and then asked to share their experience regarding knowledge acquisition and management; activity designing; patterns of and spaces for experiential designing; beehive building and product designing; participation in beehive building and installation at the site; and design-related activities. The data acquired were used for project conclusion and model invention.

The major findings are as follows. First, apiculture is the main source of income for the community. The community's forest protection fund has increased for the past three years (despite a drop in 2019) ; so has the community members' income. The second major finding concerns the interrelationship between the number of beehives, the number of bush fires, and the quantity of honey obtained. In the past 10 years, the number of beehives rose in the ninth year and fell in the tenth year, but the quantity of honey kept increasing every year, suggesting that the decrease in the number of hives had no effect on the yield. On the other hand, the number of bush fires had a significant effect on honey production. If the number of bush fires exceeded nine, the honey yield was reduced (bush fires usually occurred around the community's forest) . Third, sharing of the communal resources led the research team to an attempt at re-domestication, a process of integrating nature and culture through engaging the community to create works of art and spaces of aesthetic, thereby raising the value of sculpture-based commodities.

Keywords: resource sharing; art and community; folk wisdom